

Í pistlum Úr þenna stjórnarmanna Lí birta þeir eigin skoðanir en ekki félagsins.

Á vörum allra almennra lækna

Almennir lækna

Almennir lækna eru fjölbreyttur hópur lækna sem eiga það sameiginlegt að hafa lokið læknanámi en eru án sérfræðileyfis. Þessi hópur er misleitur, í honum eru nýútskrifaðir lækna en líka margir með langa starfsreynslu innan og utan sérnáms. Flestir tilheyra þessum hópi tímabundið eða þar til sérnámi lýkur.

Hópurinn stækkar hratt. Stórt hlutfall ber titilinn almennur lækna lengur en áður þar sem vegurinn frá upphafi til enda sérnáms hefur lengst. Almennir lækna skipa stóran sess í framlínu heilbrigðisþjónustu, bæði innan og utan sérnáms. Það er ómögulegt að ímynda sér heilbrigðisþjónustu á Íslandi án þessa stóra hóps lækna.

Samnorræn áherslumál sérnámslækna

Félag almennra lækna (FAL) endurvakti tengsl við Norðurlandaráð yngri lækna Nordiske Råd for Yngre Leger (NRYL) árið 2024 eftir langt hlé.

Ár hvert hittist ráðið til að stilla saman strengi, ræða lausnir við áskorunum og stöðu félagsmanna sinna. Síðastliðin ár hafa breytingar á sérnámsgrunnarsári og áhrif þeirra breytinga í hverju landi verið í deiglu ásamt fjölgun lækna án samsvarandi fjölgunar stöðugilda í sérnámsgrunni og sérnámi. Þetta veldur áhyggjum af meðal annars atvinnuleysi almennra lækna. Önnur afleiðing er að sífellt erfiðara er fyrir almenna lækna að komast að í formlegu sérnámi á Norðurlöndunum.

Sérnám á Íslandi

Mikilvægir tímar eru framundan við stefnumótun sérnáms á Íslandi. Mikil vinna hefur verið lögð í þá uppbyggingu,

með góðum árangri. Lengi hefur Ísland reitt sig á önnur lönd fyrir sérnám lækna og gerir enn. Útlit er fyrir að Ísland muni í auknum mæli þurfa að sjá um sérmenntun lækna í samstarfi við erlend háskólasjúkrahús og þannig bera stærstan hluta af kostnaði sem því fylgir en einnig njóta ávinningsins sem af því hlýst.

Óhugsandi er að ímynda sér stöðu heilbrigðiskerfisins hér á landi hefði efling sérnáms ekki orðið, enda á hópurinn stóran þátt í að tekist hefur að mæta vaxandi þörf fyrir lækniþjónustu. Þó virðast blikur á lofti um að víða sé verið að draga saman seglin innan ýmissa sérnámsleiða. Þessi þróun er áhyggjuefni. Nauðsynlegt er að tryggja að fjármagn fylgi ekki eingöngu menntun læknaema heldur einnig sérnámslæknum. Fyrir liggur að íslenskt heilbrigðiskerfi þarf fleiri sérfræðilækna. Skoðun á þróun stöðugilda lækna hér á landi síðustu árin sýnir að fjölgunin hefur fyrst og fremst verið í hópi almennra lækna en mun minni í hópi sérfræðilækna. Sú þróun getur ekki haldið áfram.

Kjararámál og landsbyggðin

Útfærsla nýrra kjarasamninga hefur reynst ólík milli stofnana og jafnvel sviða innan sömu stofnana. Misjöfn túlkun kjarasamninga hefur ólík áhrif á kjör lækna eftir sérgreinum og stofnunum, sem og ólík áhrif á námstækifæri í sérnámi og vinnutillögum. Þetta veldur launa- og kjarasamningum milli stofnana og deilda.

Breytt ráðningarfyrikomulag lækna á landsbyggðinni hefur verið í umræðunni. Lækna hafa lengi nýtt skemmri frí til afleysinga og eldra fyrikomulagið gekk vel. Það tryggði betri mönnun í dreifbýli og kynnti héraðslækningar fyrir læknum sem jafnvel hafa gert lækniastörf í dreifbýlinu

Hjördís Ásta Guðmundsdóttir
formaður FAL

Brynja Kristín Einarsdóttir
fulltrúi FAL í stjórn Lí

með sínum starfsvettvangi. Fyrikomulagið létti á álagi fastráðinna lækna í dreifbýlinu, þó ekki væri nema um stundarsakir, svo sem á sumartíma eða þegar mönnun var áskorun. Þessar afleysingar hafa reynst almennum læknum mikilvæg reynsla og landsbyggðin notið góðs af þeirri þekkingu sem almennir lækna hafa þegar öðlast á sínum starfsferli.

Afleiðingar þessa breytta fyrikomulags eru að dregið hefur mjög úr lækna mönnun víða á landsbyggðinni. Dæmi eru um að stofnanir hafi leitað til erlendra starfsmannaleiga. Breytt ráðningarfyrikomulag hefur þannig hvorki leitt til aukins sjúklingaöryggis né bættrar lækniþjónustu á landsbyggðinni.

Lokaorð

Gæta þarf hagsmuna almennra lækna. Mikilvægust er áframhaldandi öflug uppbygging sérnáms á Íslandi. Hver er afleiðing þess að stofnanir virða ekki kjarasamninga eða túlka þá sér í hag og þar með læknum í óhag? Hver er afleiðing þess að aðgengi sérnáms er minna? Afleiðingarnar fyrir stofnanir virðast ekki miklar í fyrstu en afleiðingarnar fyrir lækna eru mun meiri. Óvissa skapast um framtíð sérnáms og starfsöryggi. Hvernig stofnanir virða kjarasamninga vegur þungt í starfsánægju lækna. Ef okkur er annt um þróun og framtíð heilbrigðiskerfisins hér á landi verður okkur einnig að vera annt um framtíð, kjör og velferð almennra lækna.

Stjórn Læknafélags Íslands Steinunn Þórðardóttir formaður Félag almennra lækna Hjördís Ásta Guðmundsdóttir, Brynja Kristín Einarsdóttir
Félag íslenskra heimilislækna Gunnar Þór Geirsson, Oddur Steinarsson Félag sjúkrahúslækna Hildur Jónsdóttir, Jóhanna Guðrún Pálmadóttir
Læknafélag Reykjavíkur Ragnar Freyr Ingvarsson, Hjálmar Þorsteinsson